

УДК 378:615.825:796

ЯРОШИК Марта

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

<https://orcid.org/0000-0003-2531-6856>marta.yaroshyk@gmail.com**КОМПЕТЕНТНІСНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ**

У статті обґрунтовано компетентнісні засади підготовки майбутніх фізичних терапевтів у контексті інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів освітнього процесу. Встановлено, що сучасні вимоги до професійної діяльності фізичних терапевтів, зумовлені розвитком реабілітаційної допомоги, впровадженням пацієнтоцентричного підходу та принципів доказової практики, потребують формування здатності до обґрунтованого програмування, реалізації та оцінювання ефективності рухових втручань.

На основі аналізу міжнародних і вітчизняних наукових джерел визначено роль теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців. Доведено, що вона забезпечує розуміння закономірностей рухової діяльності, механізмів впливу фізичних вправ на організм та принципів їх застосування з урахуванням функціонального стану, вікових і нозологічних особливостей пацієнтів.

Обґрунтовано структурні передумови інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів підготовки, зокрема змістову інтеграцію знань, міждисциплінарну взаємодію, орієнтацію на аналіз рухової діяльності, формування навичок програмування і дозування фізичних навантажень, а також індивідуалізацію підходів до застосування рухової активності.

Окреслено підходи до моделювання освітнього процесу на засадах компетентнісної парадигми, що передбачають поєднання компетентнісного, інтегративного, системного, діяльнісного та пацієнтоцентричного підходів. Отримані результати створюють теоретичне підґрунтя для подальшої розробки моделі професійної підготовки фізичних терапевтів

Ключові слова: фізична терапія; професійна підготовка; теоретико-методична підготовка у сфері фізичного виховання; компетентнісний підхід; рухова активність; освітній процес.

<https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.63>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 22.02.2026

Прийнята до друку / Accepted 23.03.2026

Опубліковано / Published 26.03.2026

© ЯРОШИК Марта

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах трансформації системи охорони здоров'я та розвитку реабілітаційної допомоги особливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі фізичної терапії. Зростання ролі рухової активності як ключового інструмента відновлення функціонального стану людини зумовлює необхідність удосконалення змісту професійної освіти майбутніх фізичних терапевтів. У цьому контексті актуалізується проблема інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання з клінічно орієнтованими компонентами освітнього процесу. Це потребує наукового обґрунтування компетентнісних засад

підготовки фахівців як основи підвищення ефективності їхньої професійної діяльності. Особливої значущості це набуває в умовах модернізації вищої освіти України та її інтеграції до європейського освітнього простору, що передбачає орієнтацію на сучасні міжнародні стандарти підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я.

Професійна підготовка фізичних терапевтів у сучасних умовах розвитку системи охорони здоров'я набуває особливої актуальності у зв'язку зі зростанням ролі реабілітаційної допомоги як важливого чинника відновлення функціонального стану населення. Трансформаційні процеси у сфері охорони здоров'я та освіти, впровадження пацієнтоцентричного підходу й орієнтація на принципи доказової практики зумовлюють необхідність формування у майбутніх фахівців здатності до обґрунтованого вибору,

планування та реалізації реабілітаційних втручань [1, 2].

Водночас трансформація системи професійної освіти в умовах євроінтеграційних процесів, орієнтація на європейські кваліфікаційні рамки та впровадження інноваційних підходів до підготовки фахівців зумовлюють необхідність оновлення змісту професійної підготовки фізичних терапевтів відповідно до сучасних міжнародних вимог [3, 4].

Професійна діяльність фізичного терапевта передбачає не лише володіння клінічними знаннями, але й здатність інтегрувати теоретичні, функціонально-біологічні та методичні засади застосування рухової активності у процесі відновлення функціональних можливостей людини [5]. Це зумовлює потребу у формуванні у здобувачів освіти цілісної системи компетентностей, що забезпечують ефективне використання фізичних вправ відповідно до функціонального стану, вікових та індивідуальних особливостей пацієнтів.

Разом з тим у сучасній практиці підготовки майбутніх фізичних терапевтів простежується певна розбіжність між теоретичною підготовкою та її практичним застосуванням у клінічно орієнтованій діяльності [3, 6]. На нашу думку, така фрагментарність зумовлена недостатньою інтеграцією педагогічних і клінічних підходів у змісті освітніх компонентів. Зокрема, обмежена увага до теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання у структурі професійної освіти ускладнює формування здатності до обґрунтованого програмування рухових втручань, дозування фізичних навантажень та оцінювання їх ефективності.

У зв'язку з цим актуалізується проблема наукового обґрунтування компетентнісних засад підготовки майбутніх фізичних терапевтів, що передбачають інтеграцію теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання з клінічно орієнтованими компонентами освітнього процесу. Особливої уваги потребує визначення структурних передумов формування таких компетентностей як підґрунтя подальшого моделювання ефективної системи професійної підготовки фахівців у галузі фізичної терапії

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Сучасні підходи до професійної підготовки фізичних терапевтів формуються під впливом міжнародних і національних нормативно-методологічних орієнтирів, які визначають зміст професійної діяльності та вимоги до освітніх результатів. Методологічною основою сучасного розуміння реабілітації є Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я [7]. У цьому контексті рухова активність розглядається не лише як засіб впливу на фізичний стан, а як універсальний інструмент забезпечення повноцінної життєдіяльності особи.

Вагомим міжнародним орієнтиром є ініціатива World Health Organization Rehabilitation 2030: a call for action [8]. У свою чергу, у документі Physiotherapist Education Framework підкреслюється значення формування порогових компетентностей, що забезпечують здатність до безпечної, ефективної та автономної професійної діяльності фізичного терапевта [9].

У вітчизняному науковому дискурсі проблема підготовки фізичних терапевтів розглядається крізь призму модернізації освіти, впровадження компетентнісного підходу та інтеграції міжнародних стандартів. Зокрема, обґрунтовано значення компетентнісної моделі підготовки фахівців з реабілітації, яка передбачає поєднання професійних знань, доказової практики та міждисциплінарної взаємодії [2]. Важливою складовою професійної готовності є комунікативна компетентність, що формується через взаємодію когнітивного, емоційного та поведінкового компонентів професійного спілкування [5].

Разом із науковими підходами важливу роль у формуванні змісту професійної підготовки фізичних терапевтів відіграють нормативні документи, що регламентують вимоги до професійної діяльності та освітніх результатів. Зокрема, стандарт вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» визначає перелік загальних і фахових компетентностей, а також програмні результати навчання майбутніх фахівців [10]. Водночас професійний стандарт «Фізичний терапевт» конкретизує зміст професійної

діяльності, окреслює трудові функції та вимоги до рівня підготовки фахівців, що забезпечує узгодженість освітнього процесу з практичними потребами галузі [11]. Додатково, у документі *Scope of professional practice of physical therapy in Ukraine* визначено межі професійної діяльності фізичних терапевтів, що дозволяє чітко окреслити сферу застосування отриманих компетентностей у практичній діяльності [12]. Це підсилює значення інтеграції теоретико-методичної підготовки з клінічно орієнтованими компонентами як необхідної умови формування професійної готовності майбутніх фахівців.

Важливим напрямом досліджень є також питання модернізації змісту професійної освіти та її узгодження з європейськими підходами, що передбачає впровадження інноваційних освітніх технологій, розвиток партнерства між освітнім і практичним середовищем та орієнтацію на потреби ринку праці [1, 13]. Окремі наукові праці акцентують увагу на необхідності теоретико-методичного забезпечення підготовки фізичних терапевтів, зокрема через вивчення фундаментальних дисциплін, що формують основу професійної компетентності [14, 15].

Результати порівняльного аналізу міжнародних практик підготовки фізичних терапевтів засвідчують необхідність узгодження освітніх програм із глобальними професійними вимогами, посилення практикоорієнтованості навчання та розвитку міждисциплінарної взаємодії [16]. У цьому контексті особливої актуальності набуває визначення ролі окремих освітніх компонентів як засобів цілеспрямованого формування професійних компетентностей майбутніх фахівців.

Окремі дослідження висвітлюють ефективність застосування рухової активності як засобу впливу на фізичний та психоемоційний стан різних категорій населення. Зокрема, доведено позитивний вплив фізичних вправ на фізичне і психічне здоров'я осіб із захворюваннями опорно-рухового апарату [17], а також обґрунтовано значення фізичного виховання у процесі соціальної інтеграції осіб з розладами аутичного спектра в умовах інклюзивного середовища [18, 19, 20]. Це підтверджує важливість формування у майбутніх фахівців

здатності до програмування рухової активності, адаптації фізичних вправ та оцінювання ефективності втручань.

Узагальнення результатів аналізу наукових джерел дає підстави стверджувати, що сучасні дослідження зосереджені на розвитку компетентнісного підходу, інтеграції міжнародних стандартів підготовки фізичних терапевтів, формуванні комунікативної складової професійної діяльності та обґрунтуванні ролі рухової активності у відновленні функціонального стану людини.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Водночас недостатньо висвітленими залишаються питання, пов'язані з визначенням ролі теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання у формуванні професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів, а також з обґрунтуванням структурних передумов її інтеграції з клінічно орієнтованими компонентами та подальшого моделювання в освітньому процесі. Саме ця невирішена частина проблеми визначає актуальність даного дослідження.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування компетентнісних засад підготовки майбутніх фізичних терапевтів та визначення структурних передумов моделювання освітнього процесу на основі інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів освітнього процесу.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати сучасні міжнародні та вітчизняні підходи до професійної підготовки фізичних терапевтів.

2. Визначити роль теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців.

3. Обґрунтувати структурні передумови інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно

орієнтованих компонентів у процесі підготовки фізичних терапевтів.

4. Окреслити підходи до моделювання освітнього процесу з урахуванням компетентнісної парадигми професійної підготовки.

Методи дослідження. Для досягнення мети використано комплекс теоретичних методів: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури та нормативних документів; порівняльний аналіз – для зіставлення міжнародних і вітчизняних підходів до підготовки фізичних терапевтів; систематизацію – для структурування наукових положень; педагогічне моделювання – для обґрунтування структурних передумов інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів освітнього процесу.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У сучасній системі професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів особливого значення набуває формування здатності до терапевтичного застосування рухової активності як ключового інструмента реабілітаційного впливу. У зв'язку з цим підготовка фахівців має забезпечувати не лише засвоєння клінічних знань, а й формування теоретико-методичного підґрунтя у сфері фізичного виховання, необхідного для обґрунтованого використання фізичних вправ у процесі відновлення функціонального стану людини.

Важливим аспектом у контексті досліджуваної проблеми є конкретизація змісту теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання як складової професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів (табл. 1.). Зазначена підготовка має міждисциплінарний характер і охоплює систему знань, умінь і методичних підходів, спрямованих на обґрунтоване використання рухової активності у процесі відновлення функціонального стану людини.

У структурі такої підготовки доцільно виокремити кілька взаємопов'язаних змістових компонентів. Перший компонент пов'язаний із формуванням знань про закономірності розвитку рухових якостей, механізми адаптації організму до фізичних навантажень та фізіологічні основи рухової діяльності. Другий компонент охоплює методичні засади побудови фізичних вправ, включаючи принципи дозування навантажень, варіативність засобів рухової активності та особливості їх застосування залежно від функціонального стану пацієнтів. Третій компонент передбачає формування здатності до аналізу рухової діяльності в контексті функціонування людини, що відповідає сучасним підходам, зокрема біопсихосоціальної моделі здоров'я. Особливого значення набуває також формування у здобувачів освіти вміння адаптувати засоби фізичного виховання до потреб різних категорій пацієнтів, з урахуванням вікових, функціональних і нозологічних особливостей. Це передбачає не лише знання типових методик, а й розвиток здатності до їх трансформації відповідно до конкретної клінічної ситуації.

Узагальнення змістових компонентів теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання дозволяє систематизувати їхній вплив на формування професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів. Як видно з таблиці 1, кожен із визначених компонентів виконує окрему функцію, водночас їх взаємодія забезпечує цілісність підготовки та сприяє формуванню здатності до ефективного застосування рухової активності у реабілітаційній практиці.

Таким чином, теоретико-методична підготовка у сфері фізичного виховання виступає не ізольованим освітнім компонентом, а інтегративною основою професійної діяльності фізичного терапевта, що забезпечує зв'язок між фундаментальними знаннями та їх практичним застосуванням у реабілітаційному процесі.

Таблиця 1

Структурні компоненти теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та їх значення у формуванні професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів

Компонент підготовки	Зміст компонента	Професійне значення
Теоретичний	Знання закономірностей розвитку рухових якостей, фізіологічних основ рухової діяльності, механізмів адаптації до фізичних навантажень	Формує наукове підґрунтя для обґрунтування вибору засобів реабілітації
Методичний	Принципи побудови фізичних вправ, дозування навантажень, варіативність засобів рухової активності	Забезпечує здатність до планування та реалізації рухових втручань
Аналітичний	Аналіз рухової діяльності у контексті функціонування людини, оцінювання ефективності втручань	Сприяє розвитку клінічного мислення та прийняттю обґрунтованих рішень
Адаптивний	Індивідуалізація фізичних вправ з урахуванням вікових, функціональних і нозологічних особливостей	Забезпечує пацієнтоцентричність та ефективність реабілітаційного процесу
Інтегративний	Поєднання знань фізичного виховання з клінічними дисциплінами	Формує здатність до комплексного застосування знань у професійній діяльності

Разом з тим результати аналізу наукових джерел і сучасної освітньої практики свідчать про недостатній рівень інтеграції теоретико-методичних засад фізичного виховання з клінічно орієнтованими компонентами підготовки фізичних терапевтів. У багатьох випадках зазначені складові функціонують паралельно, що ускладнює формування цілісного професійного мислення та здатності до комплексного застосування знань у практичній діяльності.

На основі проведеного аналізу обґрунтовано структурні передумови інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів підготовки майбутніх фізичних терапевтів (табл.2).

До ключових передумов належать:

- змістова інтеграція педагогічних і клінічних знань у межах освітніх компонентів;

- орієнтація навчального процесу на формування здатності до аналізу рухової діяльності у контексті функціонування людини;

- забезпечення міждисциплінарних зв'язків між фізичним вихованням, біомедичними та клінічними дисциплінами;

- спрямованість на формування навичок програмування, дозування та оцінювання ефективності рухових втручань;

- індивідуалізація підходів до застосування рухової активності з урахуванням вікових,

функціональних і нозологічних особливостей пацієнтів.

Систематизація структурних передумов інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів дозволяє визначити їхній вплив на формування професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів. Як представлено у таблиці 2, реалізація кожної з передумов спрямована на досягнення конкретних освітніх результатів, що в сукупності забезпечує формування здатності до обґрунтованого застосування рухової активності у професійній діяльності.

Зазначені передумови забезпечують цілісність професійної підготовки, сприяють інтеграції знань із різних галузей та створюють основу для формування клінічно орієнтованого мислення майбутніх фахівців.

З урахуванням визначених структурних передумов окреслено підходи до моделювання освітнього процесу підготовки майбутніх фізичних терапевтів на засадах компетентнісної парадигми. До них належать:

- компетентнісно орієнтований підхід, що передбачає спрямованість освітнього процесу на формування здатності до професійної діяльності;

- інтегративний підхід, який забезпечує поєднання теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання з клінічно орієнтованими знаннями і практиками;

– системний підхід, що розглядає підготовку як цілісну структуру взаємопов'язаних компонентів;

– діяльнісний підхід, спрямований на формування практичних умінь через виконання професійно орієнтованих завдань;

– пацієнтоцентричний підхід, який передбачає орієнтацію на індивідуальні

потреби та функціональні можливості пацієнта.

Окреслені підходи визначають методологічне підґрунтя подальшого моделювання освітнього процесу та створюють умови для формування цілісної системи професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів.

Таблиця 2

Взаємозв'язок структурних передумов інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання з очікуваними результатами формування професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів

Структурні передумови	Зміст реалізації	Очікуваний результат
Змістова інтеграція педагогічних і клінічних знань	Поєднання теоретико-методичних засад фізичного виховання з клінічними дисциплінами в освітніх компонентах	Формування цілісного професійного мислення
Орієнтація на аналіз рухової діяльності	Використання функціонального підходу до оцінювання рухів та стану пацієнта	Здатність до обґрунтованого вибору засобів реабілітації
Міждисциплінарна взаємодія	Узгодження змісту фізичного виховання, біомедичних і клінічних дисциплін	Комплексне застосування знань у практичній діяльності
Формування навичок програмування і дозування навантажень	Використання принципів побудови фізичних вправ у клінічному контексті	Здатність до планування та реалізації ефективних рухових втручань
Індивідуалізація підходів	Адаптація рухової активності відповідно до особливостей пацієнта	Забезпечення пацієнтоцентричного підходу та підвищення ефективності реабілітації

6. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що сучасна професійна підготовка майбутніх фізичних терапевтів потребує інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів освітнього процесу, що зумовлено зростанням ролі рухової активності як ключового інструмента реабілітаційного впливу, а також вимогами доказової та пацієнтоцентричної практики.

Доведено, що теоретико-методична підготовка у сфері фізичного виховання відіграє системоутворювальну роль у формуванні професійних компетентностей майбутніх фізичних терапевтів, оскільки забезпечує основу для обґрунтованого програмування, дозування та оцінювання ефективності рухових втручань, а також сприяє розвитку клінічного мислення.

Обґрунтовано структурні передумови інтеграції теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання та клінічно орієнтованих компонентів підготовки, до яких віднесено: змістову інтеграцію педагогічних і клінічних знань; міждисциплінарну взаємодію; орієнтацію на аналіз рухової діяльності у контексті функціонування людини; формування здатності до програмування, дозування та оцінювання рухових втручань; індивідуалізацію підходів відповідно до вікових і функціональних особливостей пацієнтів.

Окреслено підходи до моделювання освітнього процесу підготовки майбутніх фізичних терапевтів на засадах компетентнісної парадигми, зокрема компетентнісно орієнтований, інтегративний, системний, діяльнісний та пацієнтоцентричний підходи, які визначають

методологічне підґрунтя формування цілісної системи професійних компетентностей.

Таким чином, результати дослідження підтверджують доцільність посилення теоретико-методичної підготовки у сфері фізичного виховання як важливого чинника підвищення ефективності професійної діяльності фізичних терапевтів в умовах сучасної реабілітаційної практики.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні та науковому обґрунтуванні моделі підготовки майбутніх фізичних терапевтів на основі визначених структурних передумов, а також в емпіричній перевірці її ефективності у процесі професійної освіти.

Література

1. Бурка О. С. Інноваційні підходи до підготовки фахівців із фізичної терапії в умовах євроінтеграційних змін. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2023. Вип. 20. С. 112–118.
2. Губенко І., Степанова Г., Шевченко О. Компетентнісний підхід у професійній підготовці фахівців з реабілітації: сучасний стан та перспективи розвитку. *Rehabilitation & Recreation*. 2025. № 19(1). С. 65–74.
3. Костенко І. П. Професійна підготовка фізичних терапевтів у контексті Європейської кваліфікаційної рамки. *Науковий вісник Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 4. С. 90–96.
4. Семигіна Т. В. Європейська політика визнання кваліфікацій: виклики для України. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2022. Вип. 1. С. 37–45.
5. Гусева Т. Психологічні особливості формування комунікативної компетентності у студентів – фізичних терапевтів. *Psychology Travelogs*. 2024. № 4. С. 314–323. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2024-4-30>
6. Кіян О. В. Європейські орієнтири модернізації змісту підготовки фізичних терапевтів в Україні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 6(132). С. 46–53.
7. World Health Organization. *International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)*. Geneva: WHO, 2001.
8. World Health Organization. *Rehabilitation 2030: a call for action*. Geneva, 2017–2023. URL: <https://www.who.int/initiatives/rehabilitation-2030>
9. World Physiotherapy. *Physiotherapist education framework*. London, 2021. URL: <https://world.physio/sites/default/files/2021-07/Physiotherapist-education-framework-FINAL.pdf>
10. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»: затв. наказом МОН України від 29.10.2024 № 1541. Київ, 2024. 61 с.
11. Професійний стандарт «Фізичний терапевт»: затв. наказом голови правління ГО «Українська асоціація фізичної терапії» від 27.11.2024 № 01/24-ПС. Київ, 2024. 14 с.
12. Українська асоціація фізичної терапії. *Scope of professional practice of physical therapy in Ukraine*. Київ, 2020. URL: https://uapt.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/PT_Scope_of_Practice_in_Ukraine_2020_final.pdf
13. Кравець С. П. Професійна освіта в умовах державно-приватного партнерства: європейський контекст. У: *Європейський вимір професійної підготовки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: ПТО НАПН України, 2023. С. 71–75.
14. Фастівець А. В. Теорія і практика підготовки фахівців з фізичної терапії та ерготерапії у процесі вивчення природничих дисциплін: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Полтава, 2024. 566 с. URL: http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/dysertacziya_fastivecz_25.03.pdf
15. Чепурна І. О. Теоретико-методичні засади підготовки фізичних терапевтів: європейський досвід. *Педагогічний альманах*. 2023. № 47. С. 101–106.
16. Сігова А. Г. Міжнародні практики підготовки фізичних терапевтів: порівняльний аналіз. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2025. № 2(151). С. 142–146. URL: <http://dSPACE.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/23072/1/23.pdf>
17. Yaroshyk M., Solovey A., Huk H., Semenova N., Kurchaba T. Optimization of physical and mental health of women aged 35–45 with spinal diseases. *Human, Technologies and Quality of Education*. 2025. No. 43. P. 607–616. DOI: <https://doi.org/10.22364/htqe.2025.43>
18. Соловей А., Данилевич М., Ярошик М., Стефанишин Н. Соціальна інтеграція учнів з розладами аутичного спектра на уроках фізичної культури в умовах інклюзивної освіти. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. № 44. С. 85–91. DOI: <https://doi.org/10.15330/fcult.44.85-91>
19. Соловей А., Ярошик М., Данилевич М. Особливості інклюзивного фізичного виховання учнів з розладами аутичного спектра. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2025. № 1(1). С. 371–378. DOI: [https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1\(1\).50](https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1(1).50)
20. Semenova N., Yaroshyk M., Ripak M., Malanchuk H., Shevtsiv U., Nazarkevych L. Inclusive Physical Education for Students with Autism Spectrum Disorder (ASD): Analysis of Problems and Ways to Overcome Them. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*. 2025. No. 2(70). P. 71–75. DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-02-71-75>

References

1. Burka, O. S. (2023). Innovative approaches to training specialists in physical therapy under conditions of European integration changes. *Profesiina osvita: metodolohiia, teoriia ta tekhnolohii*, 20, 112–118.
2. Hubenko, I., Stepanova, H., & Shevchenko, O. (2025). Competency-based approach in the professional training of rehabilitation specialists: current state and development prospects. *Rehabilitation & Recreation*, 19(1), 65–74.
3. Kostenko, I. P. (2022). Professional training of physical therapists in the context of the European Qualifications Framework. *Naukovyi visnyk Sumskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni A. S. Makarenka. Serii: Pedahohika*, 4, 90–96.
4. Semyhina, T. V. (2022). European policy of qualification recognition: challenges for Ukraine. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*, 1, 37–45.
5. Husieva, T. (2024). Psychological features of communicative competence formation in physical therapy students. *Psychology Travelogs*, 4, 314–323. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-4-30>
6. Kiian, O. V. (2023). European guidelines for modernization of physical therapy education content in Ukraine. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 6(132), 46–53.
7. World Health Organization. (2001). *International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)*. Geneva: WHO.
8. World Health Organization. (2017–2023). *Rehabilitation 2030: a call for action*. Retrieved from <https://www.who.int/initiatives/rehabilitation-2030>
9. World Physiotherapy. (2021). *Physiotherapist education framework*. Retrieved from <https://world.physio/sites/default/files/2021-07/Physiotherapist-education-framework-FINAL.pdf>
10. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2024). *Higher education standard of Ukraine: Bachelor level, field 22 "Healthcare", specialty 227 "Therapy and Rehabilitation"*. Kyiv.
11. Ukrainian Association of Physical Therapy. (2024). *Professional standard "Physical therapist"*. Kyiv.
12. Ukrainian Association of Physical Therapy. (2020). *Scope of professional practice of physical therapy in Ukraine*. Retrieved from https://uapt.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/PT_Scope_of_Practice_in_Ukraine_2020_final.pdf
13. Kravets, S. P. (2023). Professional education in conditions of public-private partnership: European context. In *European dimension of professional training* (pp. 71–75). Kyiv: IPTO NAPS of Ukraine.
14. Fastivets, A. V. (2024). Theory and practice of training specialists in physical therapy and occupational therapy in the process of studying natural sciences (Doctoral dissertation). Poltava. Retrieved from http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/dysertacziya_fastivecz_25.03.pdf
15. Chepurna, I. O. (2023). Theoretical and methodological foundations of physical therapist training: European experience. *Pedahohichniy almanakh*, 47, 101–106.
16. Sihova, A. H. (2025). International practices of physical therapist training: comparative analysis. *Naukovyi visnyk Pivdenoukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho*, 2(151), 142–146. Retrieved from <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/23072/1/23.pdf>
17. Yaroshyk, M., Solovey, A., Huk, H., Semenova, N., & Kurchaba, T. (2025). Optimization of physical and mental health of women aged 35–45 with spinal diseases. *Human, Technologies and Quality of Education*, 43, 607–616. <https://doi.org/10.22364/htqe.2025.43>
18. Solovey, A., Danylevych, M., Yaroshyk, M., & Stefanyshyn, N. (2024). Social integration of students with autism spectrum disorders in physical education classes in inclusive education. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Fizychna kultura*, 44, 85–91. <https://doi.org/10.15330/fcult.44.85-91>
19. Solovey, A., Yaroshyk, M., & Danylevych, M. (2025). Features of inclusive physical education for students with autism spectrum disorders. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, 1(1), 371–378. [https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1\(1\).50](https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1(1).50)
20. Semenova, N., Yaroshyk, M., Ripak, M., Malanchuk, H., Shevtsiv, U., & Nazarkevych, L. (2025). Inclusive physical education for students with autism spectrum disorder (ASD): Analysis of problems and ways to overcome them. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, 2(70), 71–75. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-02-71-75>

Abstract

YAROSHYK Marta

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyi

COMPETENCE-BASED FOUNDATIONS OF TRAINING FUTURE PHYSICAL THERAPISTS

The article substantiates the competence-based foundations of training future physical therapists in the context of integrating theoretical and methodological training in the field of physical education with clinically oriented components of the educational process. It has been established that modern requirements for the professional activity of physical therapists, driven by the development of rehabilitation care, the implementation of a patient-centered approach, and the principles of evidence-based practice, necessitate the formation of the ability to reasonably design, implement, and evaluate the effectiveness of movement-based interventions.

Based on the analysis of international and national scientific sources, the role of theoretical and methodological training in the field of physical education in the formation of professional competencies of future specialists has been

determined. It has been proven that such training ensures an understanding of the patterns of motor activity, the mechanisms of the effects of physical exercises on the human body, and the principles of their application, taking into account the functional state, age, and nosological characteristics of patients.

The structural prerequisites for integrating theoretical and methodological training in the field of physical education with clinically oriented components of professional training have been substantiated, including the content integration of knowledge, interdisciplinary interaction, orientation toward the analysis of motor activity, the development of skills in planning and dosing physical loads, as well as the individualization of approaches to the application of physical activity.

Approaches to modeling the educational process based on the competence-based paradigm have been outlined, including competence-based, integrative, systemic, activity-based, and patient-centered approaches. The obtained results provide a theoretical basis for the further development of models for the professional training of physical therapists.

Keywords: physical therapy; professional training; theoretical and methodological training in the field of physical education; competence-based approach; motor activity; educational process.
